

Somàlia torna a viure jornades de violència

Restablir l'esperança amb permís dels 'senyors de la guerra'

Quan falten dos mesos perquè les tropes multinacionals abandonin la missió de caire humanitari a la Banya d'Àfrica, els enfrontaments entre clans s'han reprès. La presència estrangera no ha aconseguit fer oblidar els interessos que motivaren la guerra abans de la intervenció.

Les imatges no han estat emeses en directe, però eren més espectaculars que no l'arribada dels *marines* a les platges de Mogadisho, ara fa tres mesos. Els mateixos homes, considerats en aquell moment alliberadors d'una Somàlia torturada per les lluites entre els clans rivals, ara són fustigats per un grapat d'adolescents armats amb pedres i, no sempre, amb fusells d'assalt AK-47, de fabricació soviètica.

Encara que els incidents entre els soldats i la força multinacional i els grups dels *senyors de la guerra* hagin estat quotidians, els enfrontaments de final de febrer són els més greus des que el president nord-americà anterior, el republicà George Bush, decidí d'enviar a Somàlia els *marines*. En lloc d'asseure un pobre a la taula el dia de Nadal, Bush contribuï a la caritat que requereixen aquelles dates amb l'operació *Restore Hope* ("Restablir l'Esperança").

Els avalots començaren quan el general Mohamed Farah Aidid, que controla una part de Mogadisho, reponsabilitzà els nord-americans de l'ofensiva sobre Kismayo dels combatents del general Mohamed Said Hersi, conegut per *Morgan*. Unes paraules a la ràdio foren suficients per a provocar la revolta dels seus adeptes contra la presència multinacional, i fins la de soldats de països africans, com el nigerians. "Hem de defensar la nostra llibertat, l'honor, i no caure sota el poder colonial", digué Aidid.

Morgan, gendre de l'ex-president Siad Barre, prova des de fa mesos de recupe-

rar el control sobre l'estratègic port de Kismayo, a 400 quilòmetres al sud-oest de la capital. Té el suport dels integrants del clan harti i de molts oficials i soldats que serviren la dictadura de Barre, enderrocada al gener del 1991. Kismayo està en mans del coronel Omar Jeas, un

les pressions dels *marines*. Els clans temen de perdre la capacitat ofensiva quan es retirin els soldats multinacionals. Alguns analistes opinen que Aidid ha provocat aquest enfrontament amb les forces estrangeres per guanyar temps perquè Cakley considera *Morgan* com un criminal de guerra, símbol de l'antic règim, que cal apartar de la lluita pel poder.

Les agressions als soldats de l'operació Restablir l'Esperança sembla que tinguin un motiu bastant més complex. Pot haver-hi una inducció a la revolta per Aidid, el *senyor de la guerra* que aspira a ser legitimat pels nord-americans, però també reflecteix el sentiment contra la presència estrangera que ha generat la prepotència de molts participants en aquesta missió, en principi de caire humanitari. L'agressió de fa un parell de mesos contra una noia injusta-

Els *marines* nord-americans seran substituïts ben aviat pels *cascs blaus* de l'ONU. EFE

senyor de la guerra molt influent en el clan ogaden i aliat circumstancial d'Aidid.

Els combats mostren la fragilitat dels acords signats al mes de gener a Addis Abeba, en un diàleg auspiciat pel secretari general de les Nacions Unides, Boutros-Ghali. Les 15 fraccions presents a la capital etiòp es comprometien a lliurar les armes pesants a les forces multinacionals i a negociar una solució política de la crisi que afecta el país de la Banya d'Àfrica.

Fins ara, els *senyors de la guerra* han lliurat les armes amb comptagotes, malgrat les gestions de l'ambaixador nord-americà a Mogadisho, Robert Cakley, i

ment acusada d'haver-se'n anat al lliit amb legionaris francesos demostra que l'integrisme moral és molt present a Somàlia. Que el país hagi estat destruït per la guerra no vol pas dir que s'hagin perdut les referències culturals, les úniques que fan sobreviure molta gent.

La substitució imminent de la força multinacional pels *cascs blaus* pot moderar aquesta crispació, o augmentar-la. Segons el pla de Boutros-Ghali, les Nacions Unides rellevaran en dos mesos l'operació Restablir l'Esperança. Els *marines* i legionaris se n'aniran a les casernes després d'haver-se passejat durant cinc mesos per una Somàlia trepidant, de la qual només hauran sabut que està situada a l'Àfrica.

El general Mohamed Farah Aidid, que controla una part de Mogadisho, és el responsable de la revolta contra les forces multinacionals.

EFE

Només amb la partença dels soldats es podrà saber si l'operació humanitària ha estat un èxit. Si reprenen els combats, com preveuen els analistes, s'haurà demostrat que la presència dels *marines* ha estat intimidatòria, però que no ha aconseguit que afloressin les bases d'una reconciliació nacional. El conflicte de Bòsnia demostra que els *cascos blaus* poca cosa poden fer quan no hi ha voluntat d'acabar la guerra. L'experiència del contingent pakistanès —desplegat a Mogadisho molt abans de l'arribada dels *marines*— fou decebedora. Fustigats con-

tínuament pels *senyors de la guerra*, els pakistanesos no es mogueren del port o l'aeroport.

Els interessos entre els principals *senyors de la guerra* són tan oposats que semblen impedir tot acord durador. Al nord del país, el Moviment Nacional Somali (MNS) ja ha advertit que no deixarà entrar cap soldat multinacional ni *casc blau*. Aliat del Congrés Unificat de Somàlia (CSU, que dirigeix Aidid) durant la guerra contra Barre, el MNS s'ha refugiat a l'antiga Somaliland, l'ex-colònia britànica. Des d'Hargeisa, la primera

ciutat destruïda pels avions Mig del règim anterior, els dirigents del MNS pretenen que la secessió de Somaliland sigui reconeguda per la comunitat internacional. Un repte més que complicat, perquè els estadistes africans no volen sentir ni parlar d'alterar les fronteres heretades de la colonització occidental. L'Organització de la Unitat Africana (OUA), nascuda en 1963, consagra en la seva carta aquest principi tan discutible. Els dirigents africans únicament estan disposats a consentir la independència d'Eritrea per la senzilla raó que ha estat pactada entre els nous amos d'Addis Abeba —uns stalinistes convertits al capitalisme— i els rebels eritreus que combaten durant quasi trenta anys la dominació imperial.

De l'actual caos, en pot sortir guanyador el general Aidid, que té combatents més ben armats, una influència clànica no gens negligible, i la consideració dels nord-americans. No és cap secret que Washington més s'estima deixar una Somàlia fidel al seus dictats, encara que la fi de la *guerra freda* hagi diluït la importància estratègica de la Banya d'Àfrica. Aidid és el preferit per una diplomàcia nord-americana que cada vegada més es deixa sentir al continent africà (Angola, Sud-àfrica, Etiòpia, Zaire), malgrat la irritació dels francesos, que sempre han considerat el sud del Sàhara com el pati, on podien fer i desfer dictadors i negocis.

Antoni Castel

